

Grundläggande granskning av landstingsstyrelsen 2017

Grundläggande granskning av landstingsstyrelsen 2017

Bakgrund

Landstingets revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av landstingets samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har landstingets revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns på en övergripande nivå, samt om det fungerar i praktiken.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ett ekonomiskt perspektiv tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Utöver de krav som ställs på en nämnd ska styrelsen utöva uppsiktsplikt över nämnder och gemensamma nämnders verksamhet samt leda och samordna förvaltningen samt utöva uppsiktsplikt över företag som anges i Kommunallagen 6 kap. 1 § och de kommunalförbund som landstinget är medlemmar i.

Syfte

Det övergripande syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om landstingsstyrelsen skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

För att uppnå syftet med granskningen har följande revisionsfrågor formulerats:

- Har landstingsstyrelsen tolkat mål och uppdrag från landstingsfullmäktige så att de fungerar som tydliga styr signaler till verksamheten?

- Finns en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat, samt beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Finns en tillfredsställande ekonomistyrning, ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Sker ett systematiskt utvecklingsarbete med den interna kontrollen med avseende på både verksamhet och ekonomisk redovisning?
- Finns tydliga beslutsunderlag och protokoll?
- Är uppsiktsplikten tillfredställande genomförd?
- Är beredningen av ärenden till fullmäktige genomförd i enlighet med styrelsens ansvar och regelverk?

Avgränsning

Granskningen har avgränsats till att på ett översiktligt sätt bedöma landstingsstyrelsens löpande styrning, uppföljning och kontroll. Granskningen omfattar således inte årsredovisning eller delårsbokslut, räkenskaper och om resultatet överensstämmer med fullmäktiges mål. Granskningen omfattar inte heller hur landstingsstyrelsen säkerställt styrning, uppföljning och intern kontroll inom olika verksamheter och områden mer i detalj, då revisorerna löpande under året i sina revisionsrapporter granskat detta. Dessa rapporter finns tillgängliga på www.liv.se.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av Kommunallagen (2017:725), långsiktig plan för 2016-2018, landstingsplan för 2017, landstingsstyrelsens reglemente samt övriga uppdrag, mål och direktiv från fullmäktige till landstingsstyrelsen.

Metod

Granskningen omfattar dokumentstudier av landstingsstyrelsens verksamhetsplan, protokoll, delårs- och årsrapporter m.m.

Resultat

- Har landstingsstyrelsen tolkat mål och uppdrag från landstingsfullmäktige så att de fungerar som tydliga styr signaler till verksamheten?

Landstingsstyrelsens har, utifrån landstingsfullmäktiges landstingsplan, i sin mätplan uttolkat de mål och uppdrag som landstingsfullmäktige beslutat om. Mätplanen innehåller landstingsplanens samtliga mål och de indikatorer som syftar till att beskriva landstingsplanens måluppfyllnad. Mätplanens indikatorer kan således säga vara styrelsens tolkning av och signaler till verksamheten om såväl vad som ska genomföras som hur det ska mätas och vad som ska återrapporteras.

- Finns en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat, samt beslut om åtgärder vid avvikelser?

I samband med framtagande av delårsrapporterna får landstingsstyrelsen en relativt fyllig återrapportering av såväl verksamhetens resultat som det ekonomiska läget utifrån landstingsplanens mål. Landstingsstyrelsen får även i samband med månadsrapporterna återrapportering avseende strategiska indikatorer på verksamhetens resultat och ekonomiska ställning i enlighet med målen.

I samband med att landstingsstyrelsen fattar beslut om åtgärder vid avvikelser anges datum när en uppföljande återrapportering ska ske.

- Finns en tillfredsställande ekonomistyrning, ekonomisk uppföljning och rapportering?

Landstingsstyrelsen fattar beslut om hur budgeten - som landstingsfullmäktige beslutat om - ska fördelas på områden och övriga verksamheter.

Inför beslut om fastställande av delårsrapporterna får landstingsstyrelsen en relativt utförlig återrapportering avseende det ekonomiska läget. I delårsrapport 2 delges även styrelsen en prognos vad gäller resultat och måluppfyllelse av de ekonomiska målen. (I samband med årsredovisningen får styrelsen givetvis en utförlig rapportering.) Landstingsstyrelsens ekonomiska uppföljning sker löpande via månadsrapporterna, i vilka styrelsen får en redovisning av det ekonomiska läget utifrån de mål som formulerats i landstingsplanen.

- Sker ett systematiskt utvecklingsarbete med den interna kontrollen med avseende på både verksamhet och ekonomisk redovisning?

I ”Reglemente för landstingsstyrelsen” (LK142184) framgår att styrelsen ansvarar för den interna kontrollen. Landstingsstyrelsen har fastställt ett direktiv för uppsiktsplikt och intern kontroll (§63, 170321). I direktivet anges bland annat att en årlig kontrollplan ska utarbetas och att riskanalyser ska genomföras i samband med att nästkommande års verksamhetsplan fastställs. Riskanalyserna ska omfatta samtliga kontrollområden och inom samtliga perspektiv, på landstings-

områdesnivå. Detsamma gäller för motsvarande nivåer inom verksamheter som inte tillhör hälso- och sjukvården. I den årliga kontrollplanen ska kontrollåtgärder beskrivas och följas upp enligt fastställda anvisningar. Avvikelse som kräver omedelbara åtgärder ska rapporteras omgående.

Landstingsstyrelsen beslutade 2017-08-22 – utifrån Landstingsplan 2017 och en bedömning av risker knutna till landstingets övergripande målbild – att ett urval av verksamhetsområden bör bli föremål för särskild uppföljning i enlighet med kontrollplanen.

Utifrån gjorda riskanalyser inom ramen för internkontrollplanen beslutade landstingsstyrelsen att följande kontrollområden identifierats som särskilt viktiga: Vård utan köer, Inga vårdskador, Hållbart arbetsliv samt Ekonomi i balans.

Vid landstingsstyrelsens möte 2017-05-29—30 fick landstingsdirektören i uppdrag att vidta åtgärder för att nå de uppsatta målen och delrapportera till landstingsstyrelsen i augusti. I uppdraget ingick också att kommande delårsrapporter och årsrapporter åtföljs av sammanfattande slutsatser om utvecklingen och vid behov förslag till åtgärder.

Verksamhetsdialoger genomfördes vilka utgick från internkontrollplanen för 2017. Uppföljningen resulterade i att ledningen identifierade verksamhetsområden vars resultat riskerar att påverka möjligheten för landstinget att nå målen i landstingsplan.

Till och med år 2017 beslutade landstingsstyrelsen om en årlig internkontrollplan. Planen omfattade då endast internkontrolldelen. För år 2018 har ett förslag till kontrollplan utarbetats där även ett avsnitt om uppsiktsplikt ingår. Dokumentet kommer att benämnas ”LS kontrollplan för uppsiktsplikt och intern kontroll under 2018”. För de delar som berör uppsiktsplikten anges i planen att ”*Landstingsstyrelsens uppsiktsplikt säkerställs genom att landstingsstyrelsen tar del av verksamhetsplaner och årsredovisningar från de verksamheter som landstingsstyrelsen har uppsiktsplikt över*”. Landstingsstyrelsen antog vid sitt möte den 20-21 mars 2018 ”Kontrollplan för uppsiktsplikt och intern kontroll 2018”.

- Finns tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Landstingsstyrelsens beslutsunderlag och protokoll är dokumenterade, har justerats och anslagits inom den tid som stipulerats. Av protokollen framgår dock inte på ett tydligt sätt huruvida delegationsbeslut har återkopplats.

Till styrelsens protokoll har, vid tre tillfällen (28/3, 20/6 och 10/10), fogats en bilaga benämnd: ”Uppföljning av beslutade uppdrag och återrappor- teringar”. I denna bilaga framgår vilka uppdrag som LS givit och aktuell status på uppdragen (”pågår” eller ”verkställt”). Uppdragen som återrapporeras gäller även uppdrag som inte ingår i den fastställda delegeringsordningen. Det är med andra ord ingen renodlad redovisning av delegeringsbeslut.

- Är uppsiktsplikten tillfredställande genomförd?

Landstingsstyrelsen har fastställt ett direktiv för uppsiktsplikt och intern kontroll. Direktivet är en uppdatering av det tidigare vårdgivardirektivet om uppsiktsplikt och intern kontroll (LK/131669). I direktivet framgår vilka nämnder (4 st) som omfattas i uppsiktsplikten samt övriga verksamheter: Region Värmland, Svensk luftambulans och de samordningsförbund som landstinget är medlem i. Som nämnts ovan har landstingsstyrelsen, i sin kontrollplan för år 2017, inte fastställt hur uppsiktsplikten ska fullgöras. Landstingsstyrelsen uppges ha utövat uppsiktsplikt, i samband med delårsrapporter och årsredovisning, men det har inte framgått av kontrollplanen hur detta ska ske. Det framgår heller inte av landstingsstyrelsens protokoll om styrelsen har gjort någon bedömning med avseende på uppsiktsplikten.

I direktivet anges också att syftet med uppsiktsplikten och internkontrollen är att säkerställa att fullmäktiges mål nås, att verksamheten bedrivs med god kvalitet och på ett kostnadseffektivt sätt, enligt gällande lagar, föreskrifter och riktlinjer samt att informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig.

Direktivet anger också att det ska genomföras riskanalyser, upprättas årlig kontrollplan samt att roller och ansvar för såväl landstingsstyrelsen som för chefer i organisationen ska fastställas.

Landstingsstyrelsen har upprättat en mätplan för att, på ett systematiskt sätt, kunna följa upp måluppfyllelse av de mål som formulerats i landstingsplanen. Uppföljning av mätplanens indikatorer sker i samband med månadsrapportering (vissa strategiska indikatorer), delårsrapporter (fler indikatorer) och i årsredovisningen samtliga indikatorer och mål.

Någon uppföljningsplan specifikt för uppsiktsplikten har såvitt vi kunnat se inte upprättats.

- Är beredningen av ärenden till fullmäktige genomförd i enlighet med styrelsens ansvar och regelverk?

Ärendeberedningen har under året i huvudsak skett utifrån det så kallade instyrningsarket (Excelbaserad manuell ärendehantering). Under senare delen av året har ärendehanteringssystemet Platina införts för beredning och diarieföring av ärenden till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige. I Platina finns även styrande ledningsdokument. I dokumenthanteringssystemet Vida hanteras enbart styrande verksamhetsdokument.

Landstingsstyrelsen är landstingets ledande politiska förvaltningsorgan och har ansvar för hela landstingets utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen är även hälso- och sjukvårdsnämnd, tandvårdsnämnd samt nämnd för landstingets verksamhet enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade. Landstingsstyrelsen ansvarar inför fullmäktige för verksamhet, utveckling och ekonomi.

I Landstingsstyrelsens uppdrag ligger bland annat att bereda eller yttra sig i ärenden som ska beslutas av fullmäktige och verkställa fullmäktiges beslut om verkställigheten inte uppdragits åt annan.

Landstingsstyrelsen har, såvitt vi kunnat bedöma, berett/yttrat sig i de ärenden som tagits upp i landstingsfullmäktige.

Sammanfattande revisionell bedömning

Vi bedömer, utifrån en översiktlig granskningsinsats, att landstingsstyrelsen har en i allt väsentligt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten på en övergripande nivå.

Av landstingsstyrelsens protokoll 2017 framgår inte att styrelsen gjort någon specifik bedömning med avseende på uppsiktsplikten.

Bilaga 1. Landstingsstyrelsens styrdokument och protokoll

Landstingsstyrelsen har under år 2017 haft 14 protokollförda sammanträden. I tabellen nedan finns en sammanställning över i vilken grad landstingsstyrelsen beslutat om grundläggande styrdokument för sitt ansvarsområde.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Landstingsplan år 2017	Ja	2016-11-15, § 270
Budget år 2017	Ja	2016-11-15, § 270
Investeringsplan år 2017	Ja	2016-11-15, § 270
Underlag för landstingsplan och budget för år 2017	Ja	2016-02-22, § 34
Internkontrollplan år 2017	Ja	2017-03-21, § 63
Uppföljningsplan år 2017 för privata vårdgivare	Ja	2017-15-29-30, § 133
Plan för uppsikt år 2017	Ja	2017-03-21, § 63
Delegeringsordning	Ja	2017-06-20, § 166 (Revidering)
Informationssäkerhetspolicy	Ja	2017-06-20, § 169 (förlängning)
Delårsrapport 1	Ja	2017-05-29--30, § 136
Delårsrapport 2	Ja	2017-10-03, § 235
Patientsäkerhetsberättelse år 2016	Ja	2017-05-29--30, § 135 Enligt patientsäkerhetslagen 3 kap 10 § ska vårdgivaren senast den 1 mars upprätta en patientsäkerhetsberättelse.
Årsredovisning år 2017	Ja	2018-03-20

Bilaga 2. Intern kontroll

Av tabellen nedan framgår landstingsstyrelsens följsamhet som nämnd till fullmäktiges reglemente för landstingsstyrelsen.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
1. Har styrelsen upprättat en organisation för arbetet med den interna kontrollen?	Ja (direktiv)	LS 2017-03-21, § 63
2. Har styrelsen säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	I bilagor till LS § 179, 2017-08-22, anges vilka riskbedömningar som gjorts i samband med framtagande av åtgärder utifrån internkontrollplanen.
3. Har styrelsen beslutat om en internkontrollplan?	Ja	LS 2017-03-21, § 64 Vi bedömer att LS bör besluta om internkontrollplanen tidigare än 21/3 det år som den gäller.
4. Har styrelsen säkerställt att internkontrollplanen beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vem som har ansvar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Ja	I internkontrollplanen framgår vilka områden som prioriterats, vilka kontroller som ska genomföras, vem som har ansvar för att utföra kontrollerna och när uppföljning ska ske.
5. Har styrelsen bedömt resultatet av genomförd uppföljning av intern kontroll?	Ja	LS 2017-08-22, § 179 Styrelsen har följt upp och beslutat att godkänna rapport om åtgärder enligt internkontrollplan 2017. För tertial 3 sker uppföljning i samband med ÅR 2017.
6. Har styrelsen beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Ja	Landstingsstyrelsen gav i maj i uppdrag till landstingsdirektören att vidta åtgärder för att nå de uppsatta målen. Uppdraget har utförts genom verksamhetsdialoger som utgår från internkontrollplanen för 2017. Områdescheferna har sammanställt åtgärder och aktiviteter för respektive kontrollområde (redovisat och godkänt av LS (§179) 2017-08-22).

7. Har styrelsen i samband med delårsrapporten per augusti följt upp arbetet med den interna kontrollen?	Ja	Landstingsstyrelsen har 2017-08-22 godkänt rapport om åtgärder enligt internkontrollplan.
8. Har styrelsen erhållit en återrapportering utifrån internkontrollplan 2017?	Nej	<p>Av styrelsens protokoll, fram till denna gransknings genomförande, framgår inte att det skett någon sammanställd återrapportering av om kontrollåtgärderna är genomförda och om syftet med kontrollerna har uppnåtts.</p> <p>Enligt uppgift kommer en återrapportering att ske till styrelsen vid ett kommande möte under våren 2018.</p>